

دکتر دهقانی فیروز آبادی، عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی:

اروپایی‌ها آن قدرها هم متحد نیستند

بررسی واگرایی بین کشورهای اتحادیه اروپا و نهادهای اروپایی

هادی محمدی

دانشگاه علامه طباطبائی است. دکتر دهقانی فیروزآبادی دارای تألیفات بسیاری در زمینه سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران و نظریات روابط بین‌الملل است. مهمترین کتاب وی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران چاپ انتشارات سمت است که به عنوان کتاب درسی رشته علوم سیاسی در دانشگاه‌ها ایران تدریس می‌شود.

سید جلال دهقانی فیروزآبادی دانش آموخته دکترای روابط بین‌الملل از دانشگاه بروکسل بلژیک در سال ۱۳۷۴ است. وی جوانترین استاد تمام رشته‌های علوم سیاسی و روابط بین‌الملل در ایران و عضو هیئت علمی گروه روابط بین‌الملل

اروپایی‌ها درصددند تا به محض رفع این محدودیت‌ها، از بازار ایران استفاده کنند و شرکت‌های اروپایی هم به دلیل ضرر زیادی که تحمل کرده اند، مشتاق‌تر هستند.

از طرف دیگر اگرچه اروپا همواره متحد راهبردی آمریکا بوده اما در عین حال چه به صورت منفرد یا در چارچوب سازمان یافته، مایل به داشتن خودمختاری و آزادی عمل بوده اند و این علاقه به استقلال از آمریکا در مورد ایران هم هست و اروپایی‌ها در عین حال که منافع مشترک با آمریکا دارند دنبال نوعی آزادی عمل و تقویت اتحادیه اروپا در نظام بین‌المللی هستند.

همچنین اروپایی‌ها چه به صورت منفرد یا اتحادیه، همواره خاورمیانه را به عنوان یک منطقه استراتژیک می‌دانستند که این مسئله نیز ریشه در موقعیت ژئوپلیتیک خاورمیانه و همسایگی با اروپا و نیز وابستگی انرژی

ایران داشته که با این تحریم‌ها متوقف شده بود و با این گشایش، فضای تعاملی را ایجاد کرده که دو طرف می‌توانند از این مسئله منتفع شوند.

در واقع می‌توان گفت اروپایی‌ها در شرایط فعلی خودشان را آماده می‌کنند برای زمان بعد از تحریم، حتی الان هم کشورها و شرکت‌های اروپایی اگر تحت فشار آمریکا نباشند تلاش می‌کنند تا فعالیتهای اقتصادی خود را شروع کنند اما اگر بخواهیم واقع بینانه تحلیل کنیم باید بگوییم که اروپایی‌ها خود را برای فضای پس از تحریم آماده می‌کنند چون علی رغم اشتراکاتی که میان اروپا و آمریکا وجود دارد، در بعضی از حوزه‌های اقتصادی و منافع اقتصادی با هم رقابت دارند که یکی از این حوزه‌ها می‌تواند ایران باشد. در واقع اروپایی‌ها در تلاشند تا بازار بعد از تحریم مناسبی را داشته باشند.

با توجه به انعقاد توافق موقتی ژنو بر سر پرونده هسته‌ای کشورمان میان ایران و گروه ۵+۱، فرصت‌های پیش رو در تعامل میان ایران و اروپا پس از این توافق را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

* به طور کلی یکی از دستاوردهای توافق ژنو تغییر فضای بین‌المللی به نفع ایران و در واقع اصلاح تصویر ایران که به صورت غیر واقعی در دنیا ترسیم شده بود و در همین راستا مخدوش شدن سناریوی امنیتی کردن، انزوای ایران و ایران هراسی از نتایج این توافق به شمار می‌رود و با این توافق نامه این مسائل متزلزل شد، ضمن اینکه فضای تعامل خوبی را در سیاست خارجی ایران از جمله با اروپا ایجاد کرده است. می‌شود ادعا کرد که اروپا بیش از دیگران از این تحریم‌ها هزینه کرده است زیرا حجم گسترده‌ای از مبادلات و داد و ستد تجاری با